

דרך מצותיך

עם ביאורי
הרב עדין אבן-ישראל שטיינזלץ

”מה יפו פעמיך” (ב)

פרשת קורח

תשפ”ו

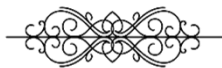
לומדים יקרים,

השבוע מתפרסם השיעור השני מתוך ארבעה על מאמר "מה יפו פעמיך", מספר 'דרך מצוותיך' לאדמו"ר הצמח צדק.

תוכן עניינים

- 3..... רחיצת הרגליים בעלייה למעלה
- 6..... שבירת הכלים: יופייה של דרגת הנעליים
- 8..... ניקת החיצונים מחסד עליון
- 9..... "כלה נאה וחסודה": העלאת המלכות

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת אחי האהוב ינון פליישמן, שנפל במלחמה

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת

מורנו ורבנו הגדול אשר מימיו אנו שותים

הרב עדין בן אברהם משה אבן ישראל (שטיינזלץ) זצ"ל

להקדשת החוברות לעילוי נשמת יקיריכם התקשרו: 052-886-8823

ב. והנה כתיב: "רחצתי את רגלי" (שיר השירים ה, ג), פירוש: כל הנזכר לעיל בענין המנעלים שהשכינה מלכות אצילות מתלבשת בהם על דרך משל על רגלים, אינו אלא כשנשפלת בבריאה יצירה עשיה, להחיות רוח שפלים בבחינת גלות, שאז מוכרחת להתלבש בלבוש המנעלים. כמו על דרך משל מי שהולך במקום שיש בו טינופת ולכלוך, שמתלבש מנעלים שלא יתטנפו רגליו, כך על דרך משל ירידת השכינה בבריאה יצירה עשייה, שיש שם קליפות שרוצים לחטוף יניקה יתירה.

בהכרח נוח לה, היא נזקקת ללבושים הללו. שכאשר מגיעים למקום כזה, אז מוכרחת להתלבש בלבוש המנעלים, חייבים לנעול נעליים. כמו על דרך משל מי שהולך במקום שיש בו טינופת ולכלוך, שמתלבש מנעלים שלא יתטנפו רגליו, כך על דרך משל כשהשכינה מגיעה למקום מלוכלך כמו העולם שלנו היא צריכה את לבושי הנעליים, ובאופן כללי בירידת השכינה בבריאה יצירה עשייה.

ומה יש בעולמות הללו? שיש שם קליפות שרוצים לחטוף יניקה יתירה. הצורך בלבושים לא נובע רק מכך שהעולם הזה הוא מלוכלך ויש בו קליפות, אלא גם מכך שהקליפות הללו רוצות לינוק מהקדושה. אמנם לקליפה של הפרי למשל יש תפקיד מסוים כשם שלגלעין יש תפקיד, כמו למשל לשמור על הפרי, אבל לפעמים נוצרת בעיה שנוגעת למהותה של הקליפה והיא שהקליפה רוצה להתפשט מעבר לגבולות שלה; שום דבר לא מספיק לה, והיא רוצה רק יותר.

דימוי של העניין אפשר למצוא בפסוק מספר משלי שמדבר על הגיהנום: "לעלוקה שתי בנות, הב הב" (משלי ל, טו), זאת אומרת שכל עניינה של הקליפה הוא להיות עלוקה שנצמדת לדבר מסוימת, וכל הזמן היא דורשת לקבל ממנו עוד

באות א של המאמר דובר על 'נעלי השכינה', כלומר הלבושים הגסים של מדרגת רגלי השכינה, שהיא המדרגה של כלי העשייה. הוסבר שבעוד שלבושי גוף המלך הם יותר בהירים ויכולים לגלות משהו על מה שמתחתם, הרי שהנעליים הם כיסוי גס ועבה, ויותר קשר לראות דרכם.

רחיצת הרגליים בעלייה למעלה

ב. וכעת עובר הצמח צדק לדון בפסוק נוסף משיר השירים. הנה כתיב: "רחצתי את רגלי" (שיר השירים ה, ג), פירוש: כל הנזכר לעיל בענין המנעלים שהשכינה מלכות אצילות מתלבשת בהם על דרך משל על רגלים, כלומר כל מה שדובר על הלבוש של הנעליים שעל רגלי השכינה כביכול, זהו אינו אלא כשנשפלת בבריאה יצירה עשייה, והיא מושפלת לשם בשביל להחיות רוח שפלים בבחינת גלות. כאשר השכינה היא בעולם האצילות וכאשר היא מתגלה והדבר שאותו היא מחייה משועבד אליה, היא איננה צריכה לבושים, או על כל פנים לא לבושים כאלו. רק כאשר היא יורדת למציאות של העולם הזה כדי להחיות רוח שפלים, וכאשר היא מחייה את העולם בבחינת גלות למרות שזה לא

כן יהיה ההתלבשות שלה ברגליים, שלא ייהנו החיצונים מרגלי השכינה. כי "רגליה יורדות מות", מקום שיש שם יניקת החיצונים. וגם לצורך עלמין דקדושה, כי השפע צריכה להתעלם על ידי המנעלים כנזכר לעיל. אבל בעלותה באצילות, אומרת: "רחצתי את רגלי", שכבר רחצה אותם מכל טינוף ולכלוך. כי באצילות "לא יגורך רע" כתיב, שאין מקום ליניקת החיצונים שם. והרי זה כמו הנכנס בהיכלו, שמנקה רגליו ומנעליו מהלכלוך והטינוף שבחוץ. והנה, כמו שהוא למעלה בהשכינה מלכות דאצילות, שהיא מקור נשמות ישראל, כך בישראל עצמן בעלותן לרגל, דכתיב: "יראה כל זכורך את פני הוי"ה", סובב כל עלמין שבאצילות, למעלה מזמן ומקום, "אני הוי"ה לא שניתי" מבלי שימצא שם ראש וסוף בהשתלשלות (ולכן "יראה כל זכורך", כי קטן וגדול שם הוא). לכן כתיב על זה "מה יפו פעמיך בנעלים", כי להיות עליה זו בבחינת אצילות ואז להיות כי עלתה המלכות בתכלית העילוי, מתייפה גם הלבוש שק של המנעלים, כי רחצה אותם מכל טינוף ולכלוך, אחיזת החיצונים דעשיה קודם שעלתה כו'. וזהו "מה יפו פעמיך בנעלים".

"רגליה יורדות מות" (משלי ה,ה), מקום שיש שם יניקת החיצונים. לפי זה, מטרת הלבושים הגסים של הנעליים היא לשמור על רגלי השכינה מפני יניקת החיצונים. כאשר יש נתינה גדולה ורחבה בעולם גם הקליפות כמובן יגיעו כדי לקבל את חלקן ואף יותר מכך, ולכן כאשר השכינה יורדת היא יכולה להגיע עד לנקודה האחרונה של המציאות, עד למוות, וכדי להימנע מהקליפות הללו יש צורך בלבושים. וגם יש סיבה נוספת ללבושים, והיא לצורך עלמין דקדושה, כי השפע צריכה להתעלם על ידי המנעלים כנזכר לעיל. כלומר מעבר לצורך לשמור על השכינה מפני יניקת החיצונים, יש גם עניין של 'צנעת הקדושה': הקדושה איננה יכולה להתגלות כפי שהיא בתוך המציאות של העולם שלנו, מכיוון שגילוי גדול מידי שלה באופן שאיננו מותאם לכלי המקבל, עלול לגרום

ועוד, 'הב הב'. העניין הזה קשור למהותה של הקליפה, שכן לו היא הייתה מודעת לעצמה ושומרת על גודלה המקורי היא הייתה קליפה קטנה או אפילו הופכת להיות לא-קליפה. הבעיה בקליפה, וברוע בעולם באופן רחב יותר, היא היציאה מעבר לגבולות הנכונים שלה, שמתבטאת בדרישה המתמדת לינוק ולקבל עוד ועוד. אפשר למצוא את הנקודה הזו גם בהבדל בין יעקב לעשיו: בעוד יעקב אומר "יש לי כל" (בראשית לג,יא), והוא איננו מעוניין בדברים נוספים, הרי שעשיו אומר "יש לי רב" (בראשית לג,ט) – אבל הוא עדיין מוכן לקבל עוד מתנות, ועובדה שהוא אכן לוקח אותן.

מכיוון שבעולמות הללו יש את הקליפות, כן יהיה צורך ההתלבשות שלה ברגלים, כלומר יש צורך בבושי הנעליים כדי שלא ייהנו ויינקו החיצונים מרגלי השכינה, כי

שהוא מוגבל, ובו האדם צריך להיות במדרגה מסוימת, להתכונן כראוי ורק אז הוא יוכל להיכנס זהו אופן שנדרש כאשר הקדושה בנויה ומחלוקת לפי מדרגות, מפני שאז אדם יכול להגיע רק למדרגה ששייכת למהותו, ומה שעבר לכך הוא מחוץ לתחומי השגתו וחסר משמעות עבורו. באותו אופן, אדם איננו יכול לקרוא ספר שהוא איננו מבין, משום שהספר מצוי בעולם מוגבל שדורש מהאדם להיות בדרגה מסוימת כדי להשיג משהו ממנו. בניגוד לכך, בשעת העלייה לרגל עם ישראל זוכה להארה ממדרגה שאיננה מוגבלת בגבולות והיא איננה בנויה על הגדרות, וממילא גם אין זה משנה מהי דרגתו של האדם, ולכן כולם יכולים לבוא: הקטנים והגדולים, החשובים והבלתי חשובים. מעין הארה זו, שמעבר להגדרות של זמן ומקום מסוימים, יש בקריעת ים סוף: "ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל" (מכילתא דרבי ישמעאל בשלח, מסכתא דשירה, ג). מדוע? מפני שבקריעת ים סוף הייתה קריעה גם של כל המסכים והגבולות, והייתה הארה עליונה ללא גבול והגדרה, וממילא הייתה התגלות לכל אדם ללא קשר לדרגתו ומעלתו. לכן כתיב על זה "מה יפו פעמיך בנעלים" בשעת העלייה לרגל, כי להיות עליה זו בבחינת אצילות ואז להיות כי עלתה המלכות בתכלית העילוי, מתייפה גם הלבוש שק של המנעלים, כי רחצה אותם מכל טינוף ולכלוך אחיזת החיצונים דעשיה קודם שעלתה כו'. וזהו "מה יפו פעמיך בנעלים".

להרס של העולם. העולם איננו יכול לעמוד בדבר שאין לו הגבלה והגדרה, וזוהי מטרה נוספת של הלבושים והמנעלים.

אבל בעלותה של השכינה בעולם האצילות, אומרת: "רחצתי את רגלי", שכבר רחצה אותם מכל טינוף ולכלוך, כי באצילות "לא יגורך רע" כתיב (תהילים ה,ה), שאין מקום ליניקת החיצונים שם. והרי זה כמו הנכנס בהיכלו, שמנקה רגליו ומנעליו מהלכלוך והטינוף שבחוף, וכשהוא נכנס לתוך הטרקלין הוא יכול להוריד את מגפיו.

כעת מחבר הצמח צדק את הדברים למדרש שהובא בתחילת המאמר, הדורש את הפסוק "מה יפו פעמיך בנעלים" על עליית הרגל של ישראל, והוא אומר שכשם שבעליית השכינה היא חוזרת לעולם האצילות כך כאשר ישראל עולים לרגל גם הם מגיעים למקום שאין בו רע. והנה, כמו שהוא למעלה בהשכינה מלכות דאצילות, שהיא המקור והשורש הראשון של נשמות ישראל, כך בישראל עצמן בעלותן לרגל, דכתיב: "ראה כל זכורך את פני הוי"ה" (דברים טז,טז), שהוא סובב כל עלמין שבאצילות, למעלה מזמן ומקום, "אני הוי"ה לא שנית" (מלאכי ג,ו) מבלי שימצא שם ראש וסוף בהשתלשלות. אם כן, הכניסה למקדש היא למעשה כניסה אל הווייה מפולשת, שבה העולה זוכה לקבל פני שכינה, כלומר הוא זוכה להתגלות ללא גבול, שהרי הוא עולה לראות 'את פני הוי"ה'.

(ולכן "ראה כל זכורך", כי קטן וגדול שם הוא). יש אופן מסוים של גישה אל הקודש

[אך להבין איך יתכן שגופו של לבוש שק יהיה יפה ויעלה גם הוא לבחינת אצילות, רוצה לומר גם שרחצה המנעלים מכל לכלוך וטינוף, הלא מכל מקום נשארו עור שהוא לבוש גס ועב, ומהו היופי בו כל כך עד שיעלה בבחינת האצילות ויאמר עליו "מה יפו פעמיך בנעלים" ?]

אך הענין, להיות כי ידוע דשרש לבושים דנוגה דבריאה יצירה עשייה נפלו בשבירת הכלים. וקודם שנפלו בשבירה היו במדרגה היותר נעלה מבחינת האצילות, כמו שכתוב: "לפני מלוך מלך לבני ישראל", כידוע דכל שנפל למטה מוכרח להיות שהיה במעלה גדולה יותר קודם שנפל כו'. אלא שאחר שנפל הוא לבוש גס ועב, כנזכר לעיל. אבל כשמתעלה לשרשו שקודם השבירה, הרי הוא מאד נעלה במדרגה. וזהו שהמנעלים כמו שהם בעשיה הוא בחינת לבוש שק, אבל כשעלה המלכות באצילות אז המנעלים דעשיה מגיעים לשרשן שקודם השבירה, שהיו מאד נעלה, לכך נאמר על זה: "מה יפו פעמיך בנעלים", וכן בישראל למטה כשעולין ברגל.

הכלים. מבחינה מסוימת כל הלבושים בכל דרגותיהם הם לבושים של קליפת נגה, ולמעשה גם כל העולם שלנו הוא קליפת נגה, מפני שכמעט ואין בעולם דברים שהם אסורים בצורה אבסולוטית ומוחלטת מכל צד, לפחות לא בעולם הטבע. דברים שאסורים באיסורי הנאה מוחלטים מכל צד הם בדרך כלל מעשה ידי אדם, כמו למשל עבודה זרה, אבל מי שחי וצומח במציאות לרוב איננו אסור מכל הצדדים, אלא יש דבר שאסור לאכול ויש דבר שאסור ללבוש וכן הלאה. לכן, העולם שלנו איננו שייך לקליפות הטומאה אלא דווקא לקליפת נגה, והיא זו שמסתירה על מציאותו הרוחנית של העולם.

כשם שכל מציאות העולמות התחתונים היא למעשה ניצוצות שנפלו בשבירת הכלים, כך גם הלבושים של קליפת נגה נובעים משבירת הכלים. וקודם שהניצוצות המחיים את עולם החולין הגשמי נפלו בשבירה של הכלים, הן היו במדרגה היותר נעלה מבחינת האצילות,

שבירת הכלים: יופייה של דרגת הנעליים

[עד לכאן דובר על עליית המלכות והשכינה או הנשמה לדרגה של "רחצתי את רגליי", שבה הרגליים מתנקות מהלכלוך שעליהן. אלא שהשכינה והנשמה שבעולם הזה אינן מרגישות שהרגליים נקיות, ובכל זאת הפסוק אומר "מה יפו פעמיך בנעלים", כלומר שיש צד שבו להיות עם הלבושים והנעליים זה יותר יפה. אך להבין איך יתכן שגופו של לבוש שק יהיה יפה ויעלה גם הוא לבחינת אצילות, איך יכול להיות שלבוש גס שכזה יכול להיות יפה ובמדרגה גבוהה? רוצה לומר גם שרחצה המנעלים מכל לכלוך וטינוף, הלא מכל מקום נשארו עור שהוא לבוש גס ועב, ומהו היופי בו כל כך עד שיעלה בבחינת האצילות ויאמר עליו "מה יפו פעמיך בנעלים" ?].

אך הענין, להיות כי ידוע דשרש לבושים דנוגה דבריאה יצירה עשייה נפלו בשבירת

במדרגה. יש אנשים שאפשר לראות שהם נמצאים בעומק הקליפות בעולם הזה, אבל מצד שורש נשמתם הם שייכים למדרגה גבוהה מאוד, אלא שבשבירת הכלים הם נפלו רחוק וחזק. מסופר שהד"ר ר' חיים דוד ברנהרד היה בעל עבירה גמור, וכשהוא פגש את הרבי מלעלוב, הרבי אמר לו: 'אני מסתכל עליך, ואני מקנא באור הגדול שיהיה לך אחרי שתעשה תשובה'. האמירה הזו כל כך השפיעה עליו, עד שהוא אכן נעשה בעל תשובה, אך בהוראתו של החוזה מלובלין הוא המשיך להיות רופא. יהודים היו מגיעים אליו עם פתקים, והוא היה מחזיר להם בפתק את התרופה למחלה – בדומה למה שהיו עושים האדמו"רים. לענייננו, זו דוגמה מסוימת לאדם שמכיוון ששורשו הראשון היה גבוה הוא נפל רחוק יותר ולבושו היה גס ועב, ודווקא משום כך כשהוא חזר למקומו הראשון הוא הגיע למעלה גבוהה.

וזוהו **שהמנעלים כמו שהם בעשיה הוא בחינת לבוש שק, אבל כשעלה המלכות באצילות אז המנעלים דעשיה מגיעים לשרשן שקודם השבירה, שהיו מאד נעלה. לכך נאמר על זה: "מה יפו פעמיך בנעלים"**. זאת אומרת שכאשר הדברים עולים חזרה למקומם, הצד של המהויות של הריחוק ושל ההסתר מצליח להגיע עד לשורש הגבוה שלו. וכן בישראל למטה כשעולין ברגל מתרחש אותו תהליך של העלאת המהות, עד לדרגה של ראיית פני ה', ואז גם הנעליים שלהם מקבלות משמעות אחרת.

כלומר שורשם הראשון הוא במדרגה שהיא גבוהה אפילו מעולם האצילות. כמו שכתוב: **"לפני מלך מלך לבני ישראל"** (בראשית לו, לא), שאלו מלכי אדום שמלכו לפני בני ישראל, ומוסבר שהמלכים הללו הם המהויות שנשברו בשבירת הכלים, והם נחשבים 'לפני מלך מלך לבני ישראל' מפני שמהותם היא כל כך גבוהה ועליונה. כידוע דכל שנפל למטה, מוכרח להיות שהיה במעלה גדולה יותר קודם שנפל כו'. כאשר למשל בית מתמוטט המפתן שלו איננו נופל, לא מפני שהוא החלק הטוב ביותר בבית אלא מפני שאין לו לאן ליפול. זאת אומרת שכאשר משהו שהוא נמוך מלכתחילה נופל, הוא איננו נשבר והוא איננו נופל רחוק. לעומת זאת, אם לאחר הרס של בית מוצאים חלקים שבורים לרסיסים שנפלו מרחוק, אפשר לדעת שאלו היו חלקים גבוהים יותר שעבורם הנפילה הייתה הרבה יותר דרמטית. דוגמה לכך היא שאנשים עם מנת משכל נמוכה במיוחד אינם יכולים להיות משוגעים. מדוע? בוודאי לא מפני שהם יותר חכמים, אלא מפני שהיכולת הזו חסרה להם. להבדיל, גם תולעת קטנה אי אפשר לשגע מפני שאין לה מספיק שכל כדי להשתגע. מהבחינה הזו, שבירה יכולה להתרחש רק בדברים גבוהים, אבל בדברים נמוכים זה לא יכול לקרות. באותו אופן, שורשם של הדברים השבורים והמנותצים שבעולם שלנו הוא במעלה גבוהה מאוד, אלא שאחר שנפל בשבירת הכלים הוא נעשה לבוש גס ועב, כנזכר לעיל. אבל כשמתעלה לשרשו שקודם השבירה, הרי הוא מאד נעלה

וזהו שאמר עוד "מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב", ופירשו רבותינו ז"ל "בתו של אברהם שנקרא נדיב". כי הנה עיקר סיבת הנפילה בהשתלשלות רבות עד שיש יניקה גם לשבעים שרים החיצונים, הוא מחמת תגבורת חסד העליון, כאשר הוא רב חסד משפיע חיות לכולם, גם למי שאינו ראוי. כמו הנדבן וחסדן בטבעו שישפיע גם לנבזים ושפלים כמו לגדולי הערך. וזהו 'בת נדיב', כמו שכתוב: "נדיבי עמים נאספו" כו', כמו שאמר אברהם: "לו ישמעאל יחיה". שמחמת שהיה מסטרא דחסד, היה גם מותר השפע ממנו לישמעאל, כמו שנתבאר במקום אחר. והגם שאותו החסד שירד במותרות נשתלשל מאד למטה, ומחיה לקליפה גשמית כישמעאל, מכל מקום בשרש שרשו הוא מאור חסד עליון האלוקי ממש, כנזכר לעיל.

וזהו שאומרים "כלה נאה וחסודה", פירוש: כשרוצים להעלות המלכות הנקראת כלה, מזכירים איך שהיא בת נדיב, כלומר שבא מותרות שפע החסד מצד תגבורת אור חסד העליון, כי רב חסד הוא. רק שאחר כך בא מזה סיבת ריבוי ההשתלשלות, כנזכר לעיל.

מפני שיש להם צורך למלא חובה פנימית, ובמקרה הזה הם ירצו לתת למי שצריך או למי שראוי לתת לו. אבל גם יש אנשים שנותנים מתוך איזו כפייה והכרח פנימיים לנתינה, וזה יכול אפילו להסב להם הנאה מסוימת. במקרה כזה הם בעצם אינם מתחשבים במקבל, וזה לא משנה להם אם הוא ראוי ונזקק או לא, ומפני שטבעם ורצונם הוא פשוט לתת, הם אינם עושים את החשבונות הללו והם יכולים לתת לכל אדם.

וזהו 'בת נדיב', כמו שכתוב: "נדיבי עמים נאספו עם אלוקי אברהם" כו' (תהילים מז, י). הפסוק מדבר דווקא על אברהם מפני שהוא כולו מידת החסד, ולכן למשל זה לא משנה מיהם האורחים שמגיעים אליו – הוא יכניס אותם בכל מקרה. באותו אופן, מסופר שלאחר ברית המילה הקב"ה 'הוציא חמה מנרתיקה' כדי לוודא שאף אורח לא יבוא להפריע את מנוחתו של אברהם, אולם אברהם התאמץ בכל

יניקת החיצונים מחסד עליון

וזהו שאמר עוד "מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב", ופירשו רבותינו ז"ל "בתו של אברהם שנקרא נדיב" (סוכה מט, ב). מה הקשר של אברהם לעניין? כי הנה עיקר סיבת הנפילה בהשתלשלות רבות עד שיש יניקה גם לשבעים שרים החיצונים, שבכל מהויות העולם יניקת הקליפות הללו היא חלק מהסתרת הפנים, הוא מחמת תגבורת חסד העליון. מדוע השפעת החסד גורמת ליניקת החיצונים? מפני שכאשר הוא רב חסד, אז הוא משפיע חיות לכולם, גם למי שאינו ראוי. כאשר הנדיב נותן בנדיבות מופלגת, הוא איננו מגביל את עצמו דווקא לאלה שראויים, אלא הוא נותן לכולם. או דוגמה אחרת, כמו הנדבן וחסדן בטבעו, שישפיע גם לנבזים ושפלים כמו לגדולי הערך. לפעמים אנשים נותנים צדקה מפני שזו מצווה או

שפע החסד מצד תגבורת אור חסד העליון, כי רב חסד הוא. כאשר מעלים את המלכות לדרגתה הראשונה, מזכירים שהיא ירדה עד לדרגה של הנעליים של המציאות בגלל אור החסד של הנדיבות. זאת אומרת שההגדרה כאן של שבירת הכלים היא לא של תהליך של צמצום, אלא דווקא תהליך הפוך שבו הספירות האירו באור רב ובעוצמה ובעקבות כך הכלים כבר לא יכלו להכיל את השפע הזה, ולכן הם נשברו. יוצא, ששבירת הכלים היא בשורשה תוצאה של הנתונה של אור החסד העליון.

רק שאחר כך בא מזה סיבת ריבוי ההשתלשלות, כנזכר לעיל. בניגוד לעולם התווה, עולם התיקון הוא עולם שמעצם הגדרתו ומהותו הוא מתוחם שמוגדר בגבולות מסוימים. אפשר לראות את ההבדל הזה באמירה 'מוח שליט על ליבא', שהמוח שולט על הלב: יתרונו של המוח על הלב הוא בין היתר בכך שהוא עובד בצורה מסודרת ומוגדרת, ושהמחשבה היא עקבית והמשכית, וזאת לעומת הלב והרגש שלא תמיד עובדים בצורה מסודרת. מכיוון שהלב במהותו הוא איננו מסודר, "עקוב הלב מכל" (ירמיהו יז, ט), ולכן אי אפשר כל כך לסמוך עליו. באותו אופן, ההגבלות וההגדרות של עולם התיקון הן אלו שמאפשרות לו להיות עולם שיכול לפעול למען תיקון של דברים מסוימים, וממילא זהו עולם שפחות ניתן לקלוקל. אלא שהצד הזה גורם להבדל נוסף בין עולם התיקון לעולם התווה: ההגדרות של התיקון מגבילות גם את הכוחות שהוא יכול להכיל בתוכו, וזאת

זאת למצוא אורחים שיבואו לסעוד אצלו, מכיוון שזה מה שבאמת הפריע לו (בבא מציעא פו, ב). דוגמה נוספת היא כמו שאמר אברהם: "לו ישמעאל יחיה" (בראשית יז, יח), שמחמת שהיה מסטרא דחסד, מצד החסד, היה גם מותרי השפע ממנו לישמעאל, כמו שנתבאר במקום אחר. למרות שישמעאל שייך לצד הטומאה אברהם עדיין מבקש שהוא יחיה, מפני שהוא איננו בורר בין אנשים ומחליט שלו צריך לתת ושלו אין צורך, אלא הוא נותן לכולם. והגם שאותו החסד שירד במותרות נשתלשל מאד למטה, ומחיה לקליפה גשמית כישמעאל. בסופו של דבר הקב"ה קיים את בקשתו של אברהם בכלל לא רע: "ולישמעאל שמעתיך, הנה ברכתי אותו והפריתי אותו והרביתי אותו במאוד מאוד" (בראשית יז, כ), והברכה הזו בהחלט התממשה במהלך ההיסטוריה; ומהבחינה הזו החסד בהחלט יכול לרדת עד למטה-מטה. מכל מקום בשרש שרשו הוא מאור חסד עליון האלוקי ממש, כנזכר לעיל. כלומר למרות שהחסד האלוקי מחייה אפילו קליפות נמוכות מאוד, עדיין שורשו הוא עליון מאוד והוא נעוץ בכתר, בבחינת 'רב חסד', שבה אין כל גבול ותחום אלא זוהי נתונה כללית ורחבה לכולם.

"כלה נאה וחסודה": העלאת המלכות

וזוהו שאומרים "כלה נאה וחסודה" (כתובות יז, א), פירוש: כשרוצים להעלות המלכות הנקראת כלה, מזכירים איך שהיא בת נדיב, כלומר שבא ממותרות

ובזאת הוגבהה ונתעלית לגבי בעלה או אביה מקור החסדים, הוא אברהם שהיה "אב המון גויים" כו'. וזהו "כלה נאה וחסודה" לשון נפעל, היינו החסדים שלה להחיות שבעים שרים, הוא ממקור תגבורת החסד דאברהם. וזהו העלייה שלה על ידי אהרון שושבינא דילה, להיות כי הכהן הגדול מזכיר שרש שרשה במקור החסדים כנזכר לעיל, מביאה אל בעלה בזה, ודי לחכימא. (הנה נתבאר פרק זה איך שהנעלים דלעיל פרק א בעלות המלכות באצילות אז הם נרחצים מכל לכלוך, כמו שכתוב "רחצתי את רגלי", וגם נעשים יפים מצד התגלות שרשם שבעולם התוהו. וזהו שכתוב: "מה יפו פעמיך בנעלים" דווקא, וגם "בת נדיב". כי שרש בחינת הנעלים הנזכרים לעיל, להחיות שבעים שרים, בא מחמת חסד עליון, וכמו שאמר אברהם "לו ישמעאל יחיה". וזהו שכתוב: "כלה חסודה", וכשמזכירים שרשה בזאת נתעלית).

למקורה הראשון, על ידי אהרון שושבינא דילה. חז"ל דרשו על מתן תורה: "ביום חתונתו – זו מתן תורה" (משנה תענית ד,ח), וכמו בכל חתונה גם במתן תורה היו שני שושבינים: שושבינא דמלכא ושושבינא דמטרוניתא, כלומר שושבין אחד שהולך עם החתן-הקב"ה, שהוא היה משה, ושושבין אחד שהולך עם הכלה-עם ישראל, שהוא היה אהרון. משה היה כביכול השליח שמוריד את הקב"ה לעולם, הוא זה שהביא את התורה, ותפקידו של אהרון היה להעלות את הנרות, כלומר להדליק דברים ולהחזיר אותם למקורם. ומדוע זהו דווקא תפקידו של אהרון? להיות כי הכהן הגדול מזכיר שרש שרשה במקור החסדים כנזכר לעיל, מביאה אל בעלה בזה, ודי לחכימא.

(ומסכם הצמח צדק: הנה נתבאר פרק זה איך שהנעלים דלעיל פרק א בעלות המלכות באצילות אז הם נרחצים מכל לכלוך, כמו שכתוב "רחצתי את רגלי", שזהו תיקון אחד של ניקוי הלבוש מהלכלוכים שעליו, וגם לא רק שנעשה תיקון אלא שהם גם נעשים יפים מצד

לעומת עולם התוהו שמכיל בתוכו כוחות גדולים שאין להם הגדרה ואין להם סוף. מכיוון שיש הבדל כל כך גדול בין העולמות, כאשר מעלים את המלכות שנמצאת בדרגה הנמוכה צריך להזכיר לה מאין היא באה ומהו השורש הראשוני שלה, ושהיא למעשה 'בת נדיב' שיונקת מהכוחות ומהנתינה האין סופית של בחינת רב חסד שבעולם התוהו.

ובזאת, על ידי שמזכירים למלכות שהיא כלה נאה וחסודה, הוגבהה ונתעלית לגבי בעלה או אביה מקור החסדים, הוא אברהם שהיה "אב המון גויים" כו' (בראשית יז,ה), אברהם נחשב "אב המון גויים" מפני שהוא נותן חסד אינסופי לכולם. וזהו "כלה נאה וחסודה" לשון נפעל, היינו החסדים שלה להחיות שבעים שרים, הוא ממקור תגבורת החסד דאברהם. יוצא שהכלה היא חסודה משני צדדים: גם מפני שהיא מקבלת מן החסד, וגם מפני שהיא נעשית מקור ליניקה של דברים אחרים.

וזהו עניין העלייה שלה, של השכינה והמלכות, בדומה לעלייה לרגל והחזרה

ישי גם תמול גם היום", מדוע המשיח עדיין לא הגיע? מפני ש"אל הלחם" (שמואל א כז), כלומר מפני שכששואלים את עם ישראל שבגלות מה הם רוצים, אז במקום להשיב שהם רוצים גאולה הם עונים שהם רוצים עוד לחם, תוספת של עשרים אחוז במשכורת. זאת אומרת שכל עוד עם ישראל רוצה רק עוד לחם, כל עוד הוא לא מבין שהוא בגלות ומה שהוא צריך לבקש זה את הגאולה, אז ימשיך להיות בגלות.

לעניינו, הבעיה של הכלה, של המלכות, זה שהיא מסתובבת בעולם והיא לא יודעת מי היא. לכן, מה שצריך לעשות זה להזכיר לה את שורשה, כמו שהפתרון לבן המלך זה להזכיר ולספר לו שהוא הבן של המלך, ועל ידי כך הוא יחזור לשורשו הראשון. וזהו העניין של הריקוד לפני הכלה: אנחנו מזכירים לה שהיא נאה וחסודה, וכמו שבית הלל אומרים – אפילו שהיא חיגרת ועיוורת. מדוע? מפני שאלו פגמים חיצוניים, ואילו העיקר הוא להזכיר לה את שורשה הראשון, שהוא החסד העליון. יוצא, שעל ידי ההעלאה, על ידי העלייה לרגל, אפשר להעלות גם את החלקים הנמוכים של העולם, גם את בחינת הנעליים, עד שמתברר שגם הן יפים ונקיים בשורשם.

התגלות שרשם שבעולם התוהו. וזהו שכתוב: "מה יפו פעמיך בנעלים" דווקא, וגם "בת נדיב". כי שרש בחינת הנעלים הנזכרים לעיל, שהוא הלבוש החיצוני של העולם, להחיות שבעים שרים בא מחמת חסד עליון, וכמו שאמר אברהם "לו ישמעאל יחיה", ולכן אברהם הוא זה שמחיה את השרים, זאת אומרת שהחיות של כל הקליפות נובעת מהחסד העליון שאיננו ברור מי מקבל ומי איננו מקבל. וזהו שכתוב: "כלה חסודה", וכשמזכירים שרשה, שמזכירים לה שהיא חסודה מפני שמקורה הוא בחסד העליון, בזאת נתעלית. אם כן, העלאת המלכות והשכינה, העלאת מדרגת הנעליים היא העלייה לראיית פני האדון ה'. העלייה הזו והחזרה של הדברים לשורשם היא למעשה התיקון שלהם, ועל ידי כך מה שהיה גס ועבה בעולם שלנו הופך להיות בשורשו יפה ושלם יותר).

אם כן, דובר כאן על החזרה לשורש הראשון, שהיא גורמת להעלאת דברים מלמטה למעלה. אחד המשלים שמובאים לעניין הזה, הוא של בן מלך שנופל בשבי: בהתחלה הוא בוכה הרבה, אחר כך קצת פחות, ובסופו של דבר הוא מסתגל לחיים החדשים בכלא. הוא כבר כל כך רגיל למצב החדש שלו, עד שכשמגיע שליח מאביו המלך ששואל אותו מה הוא רוצה, הוא מבקש ממנו מגפיים חדשים. מעין זה דרשו בהלצה על הפסוק "מדוע לא בא בן

גיליון שבועי עם ביאורי חסידות של הרב עדין אבן-ישראל שטיינזלץ זצ"ל

הרב עדין אבן-ישראל שטיינזלץ זצ"ל, שנודע במהלך השנים בשל פירושו לתלמוד, היה גם מורה לחסידות. סגנונו הקולח, ישיר והפשוט, מבקש לבאר את תורת החסידות העמוקה באופן נהיר ורלוונטי מתמיד. במשך כשישים שנה מסר הרב שיעור שבועי בחסידות, "חוגי חן למשנת חב"ד", אשר עסק בספרי היסוד של תורת חב"ד.

בגיליונות השבועיים מובאים ביאורים על ספרי 'תורה אור' ו-'ליקוטי תורה', שהם קבצי מאמרי חסידות מעמיקים מאת ר' שניאור זלמן מליאדי - בעל התניא ומייסד חסידות חב"ד - על פי סדר פרשות השבוע. בשיחה חיה ובחן, מבאר הרב את מושגי היסוד והשקפתה של החסידות, ומכניס את פנימיותם של המאמרים אל תוך עולמם ונפשם של הלומדים. השיעורים והגיליונות מכוונים להאיר ולעורר את השומעים לחיות, התלהבות וכנות בעבודת ה'; לתפילה, התמסרות ודבקות בקב"ה.

נשמח לתרומה עבור
המשך הפצת הגיליונות!
תרומה מומלצת: ₪ 2

לקבלת גיליון
שבועי דיגיטלי

המעוניין לקבל את הגיליון בכל שבוע, מודפס או דיגיטלי, מוזמן ליצור קשר:

TalmideiHarav@gmail.com | 055-663-1275

מרכז שטיינזלץ
למד את עמי

